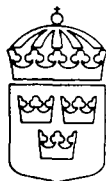

Kulturutskottets yttrande

1986/87:7 y

om vissa hantverksfrågor

KrU
1986/87:7 y

Till näringsutskottet

Näringsutskottet har den 7 april 1987 beslutat bereda kulturutskottet tillfälle att yttra sig över motionerna 1986/87:N382 och 1986/87:N410 yrkande 4.

Kulturutskottet får med anledning härav anföra följande:

Förslagen i motionerna syftar till att bygga ut den verksamhet med utbildning i hantverksyrken som nu pågår vid Hantverkets folkhögskola i Leksand.

I motion N382 (m) begärs en utredning om förutsättningarna för att bilda ett *institut för instrumenthantverk* i anslutning till den fyraåriga utbildning som på försök har startats vid denna folkhögskola. Motionärerna föreslår att statens kulturråd skall få i uppdrag att i samråd med nordiska ministerrådet göra denna utredning.

Statens kulturråd har tagit initiativ till att en särskild arbetsgrupp undersökt möjligheterna att fortsätta och utveckla utbildningen i instrumenthantverk i Leksand. Arbetsgruppen lade i januari 1985 i en särskild studie *Instrumenthantverk – utbildning och utveckling* fram förslag om en permanentning av utbildningen vid Hantverkets folkhögskola. Enligt förslaget skall en särskild stiftelse bildas som skall svara för utbildning och utveckling med forskningsanknytning. Den totala årliga kostnaden beräknas uppgå till 615 000 kr. under förutsättning av att yrkesutbildningen även framgent får del av det statliga folkhögskoleanslaget. Kulturrådet har i skrivelse till utbildningsdepartementet i september 1985 ställt sig bakom de förslag som lagts fram i studien och uttalat att det är angeläget att förslagen blir genomförda. I skrivelsen redovisar kulturrådet bl. a. att instrumenthantverkets betydelse för musiklivet har påtalats från olika håll. Bristen på kunniga reparatörer och byggare är besvärande, vilket konstaterats av bl. a. konstnärsnämnden, Musikaliska akademien och Teatrarnas riksförbund. Vidare anför kulturrådet följande:

Som framgår av studien är instrumenthantverkets framtid i Sverige till stor del en utbildningsfråga och faller i detta avseende inte under kulturrådets ansvarsområde. Frågan har emellertid ett betydligt vidare kulturpolitiskt intresse. Det gäller att bevara och utveckla en hantverkskultur. Om detta inte kan ske nu kommer förutsättningarna för ett levande musikliv att försämrats. – Den ekonomiska insats som fordras är liten i förhållande till frågans stora betydelse.

Nordiska ministerrådet har år 1985 tillsatt en särskild samarbetsgrupp för små yrkesfack med uppgift att främja nordiskt samarbete i fråga om utbildning för dessa yrkesområden. Gruppen undersöker möjligheterna till dels elevutväxling mellan de nordiska länderna, dels lärarfortbildning, dels läromedelsutbyte. Enligt vad utskottet inhämtat har gruppen närmare studerat utbildningen för instrumenthantverkare i Leksand. Arbetsgruppen avser att lägga fram förslag till handlingsplan för nordiskt samarbete inom området små yrkesfack till hösten 1987.

Enligt utskottets mening är det angeläget att den försöksverksamhet med utbildning i instrumenthantverk som sker vid Hantverkets folkhögskola i Leksand får fast form och blir permanent. Denna utbildning behövs med hänsyn både till musikkulturens behov och till kravet på att säkra det yrkesmässiga hantverkets bestånd.

Med hänvisning till redogörelsen i det föregående anser utskottet att en särskild utredning inte är erforderlig. Motion N382 bör därför enligt utskottets mening inte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Enligt motion N410 (fp) bör riksdagen i en framställning till regeringen uttala sig för att ett nordiskt hantverkscentrum inrättas i Leksand. Motionärerna hänvisar till att Hantverkets folkhögskola ligger i Leksand och att hemslöjdens kursgård Sätergläntan ligger i det närbelägna Insjön. De anser att det är angeläget att traditionellt hantverksskunnande inom byggnadssektorn bevaras, liksom kännedom om äldre framställningssätt och material vid restaurering och renovering av kulturföremål.

Vissa utbildningsinsatser görs för att bevara hotade hantverk. Inom gymnasieskolans ram finns ett nytt system för lärlingsutbildning. Vidare finns specialkurser för utbildning inom många traditionella hantverksyrken. Även vid folkhögskolor ges viss utbildning i hantverk av mera traditionellt slag och i olika slöjddarter, ofta med anknytning till den bygd där folkhögskolan verkar. Kurser för hantverkare ges också av statens institut för företagsutveckling (SIFU), t. ex. i marmoreringsmålning och förgyllning.

Frågan om en gemensam nordisk utbildning för hantverkare behandlas i ett remissyttrande som riksantikvarieämbetet och statens historiska museer har avgett i mars 1987 över ett medlemsförslag i Nordiska rådet om bevarandet av kulturhistoriskt värdefulla miljöer samt kulturföremål och kulturminnesmärken i Norden. I yttrandet redovisas att inom Europarådsarbetet har hantverksfrågorna haft hög aktualitet under 1980-talet med flera analyserande konferenser som lett fram till en rekommendation från ministerkommittén rörande bl. a. utbildning, behov av material och metodkunskap. Ett nätverk av utbildningscentra för hantverkare håller på att formeras.

Vidare påpekas att det inom konserveringsområdet finns stora behov av en gemensam nordisk satsning. I detta sammanhang anförts bl. a. följande:

Inom stenhuggeri råder t. ex. stor brist på yrkeskunnigt folk och utbildning saknas i dag. För konservatorer skulle en gemensam nordisk vidareutbildning vara av stort värde. Erfarenhet av sådan utbildning för sten- och träkonservering finns i dag på europeisk bas. Att bygga på de nationella befintliga utbildningarna med nordisk vidareutbildning skulle ge konserveringsverksamheten avsevärt förbättrade möjligheter. Inte minst mot bak-

grund av de accelererande skadorna på grund av luftföroreningarna kommer kvalificerad konservatorkompetens att vara en förutsättning för bevarandet av de kulturminnen och kulturföremål vi har.

KrU 1986/87:7y

Det är viktigt att kompetens och kunskaper inom olika hantverksyrken kan vidmakthållas och föras vidare till nästa generation. Av remissyttrandet från riksantikvarieämbetet framgår att det finns behov av vidareutbildning såväl i fråga om byggnadsvård som på konserveringsområdet och att dessa problem uppmärksammas i det nordiska samarbetet. Enligt utskottets mening bör frågan om utbyggd utbildning inom olika hantverksyrken övervägas. Härvid bör även möjligheterna att förlägga en sådan verksamhet till Leksand undersökas. I Leksand och dess omnejd finns redan viss hantverksutbildning, och det finns därför goda förutsättningar att bygga upp ett nordiskt hantverkscentrum i Leksand.

Näringsutskottet bör föreslå riksdagen att som sin mening ge regeringen till känna vad kulturutskottet här anfört.

Stockholm den 30 april 1987

På kulturutskottets vägnar

Ing-Marie Hansson

Närvarande: Ing-Marie Hansson (s), Catarina Rönnung (s), Maja Bäckström (s), Jan-Erik Wikström (fp), Karl Boo (c), Berit Oscarsson (s), Lars Ahlmark (m), Anders Nilsson (s), Sylvia Pettersson (s), Margareta Mörck (fp), Erkki Tammenoksa (s), Kerstin Göthberg (c), Alexander Chrisopoulos (vpk), Lars Ahlström (m) och Håkan Stjernlöf (m).

Avvikande mening

Lars Ahlmark, Lars Ahlström och Håkan Stjernlöf (alla m) anser att den del av utskottets yttrande som på s. 2 börjar med "Med hänvisning" och slutar med "riksdagens åtgärd" bort ha följande lydelse:

Riksdagen bör, med anledning av motion N382, göra ett uttalande av denna innebörd.

